

Wendt & Jensen autotyp.

Karen Callisen fot.

Callisen

Carl Malling.

20. Jan. 1862 — 1. Marts 1927.

Mindetale, holdt ved Dansk Geologisk Forenings Møde
den 14. Marts 1927.

Af
J. P. J. R a v n.

Som det formodentlig vil være Dem alle bekendt, har Dansk Geologisk Forening siden sidste Møde mistet et af sine gamle Medlemmer, idet Dr. MALLING er afgaaet ved Døden d. 1. Marts. Dr. MALLING har deltaget saa meget i Foreningens Liv og har haft saa stor Betydning for dansk Geologi, at Bestyrelsen med Rette har ment, at vi burde mindes ham her i Aften.

CARL PETER MALLING var født den 20. Januar 1862 i Aalborg som Søn af Dampskibsekspeditor, Konsul C. TH. MALLING. Student blev han 1880 fra Metropolitanskolen og tog straks fat paa lægevidenskabelige Studier. Efter i Januar 1888 at have taget medicinsk Eksamen var han omtrent 2 Aar (indtil Juni 1890) Kandidat ved Kommunehospitalet i Kjøbenhavn og virkede derefter en kort Tid som Vikar i Kristiansfelt umiddelbart S. f. den daværende Grænse. Han kunde meget morsomt fortælle om, hvorledes han her maatte vikariere for vedkommende Læge ikke alene ved Sygesengene i den lille By med Omegn, men ogsaa ved Stambordet paa „æ Gemeinlogis“ (den lokale Betegnelse for Brødreminighedens Gæstgivergaard), hvor Byens tyske „Spidser“ daglig samledes ved et Glas Øl. Paa Grund af sin Uundværlighed

kunde MALLING her udtale sig ret frit om de spændte nationalpolitiske Forhold og drille Tyskerne med Ytringer, som med meget kort Varsel vilde have flyttet enhver anden dansk Undersaat over paa den anden Side af Grænsepælene.

I Efteraaret 1890 rejste MALLING til Udlandet, hvor han navnlig i nogen Tid opholdt sig i Paris og London. Efter sin Hjemkomst i Sommeren 1891 nedsatte han sig som praktiserende Læge i Kjøbenhavn og virkede i Aarene 1895—1909 tillige som Læge ved „Samfundet for Vanføre“, ligesom han ogsaa for en Tid var en afholdt Læge for en Forening af herboende Italienerne.

Imidlertid havde MALLING fattet en stærk Interesse for Geologien, og da han var økonomisk uafhængig, kunde han opgive sin Praksis (eller i hvert Fald største Delen af den) for at bruge sin Tid til geologiske Studier og Undersøgelser. Hvornaar og hvorledes denne Interesse for Geologien er bleven vakt hos MALLING, skal jeg ikke kunne sige med Sikkerhed. Men han har fortalt mig, at under et af hans hyppige Besøg i Rønne, hvorfra han i 1897 havde hentet sin Hustru, saa han i en Boghandlers Vindue en lille Bog med Titlen „Grundrids af Bornholms Geologi“. Han gik ind og købte Bogen, og da han derefter gik og bladede i den paa Gaden, blev han tiltalt af en Herre, der præsenterede sig som Bogens Forfatter, nuværende Professor K. A. GRÖNWALL i Lund, som dengang arbejdede paa Bornholm som Assistent ved Danmarks geologiske Undersøgelse. Dette Møde maa have fundet Sted i Aaret 1902, det Aar, da Bogen udkom. MALLING var nu kommen i Berøring med de geologiske Krese og blev allerede i August samme Aar Medlem af Dansk geologisk Forening. Under de stadige Besøg paa Bornholm gav han sig saa til at undersøge Rhæt-Lias-Aflejringerne. Det geologiske Kendskab til denne Formation var dengang temmelig ringe. Fra gammel Tid kendte man de herhenhørende Ferskvands-aflejringer paa Grund af deres Indhold af Kullag og smukke Planteforsteninger, og man vidste ogsaa, at der var marine Aflejringer — Forsteninger herfra var beskrevne eller omtalte af FORCHHAMMER, LUNDGREN, MOBERG og DEECKE, — men man vidste næppe nok, hvor disse Aflejringer var fast-

staaende. Da fandt MALLING i 1906 ved Stampe Aas Udløb et Lag med en rig marin Fauna, og i de følgende to Aar foretog han her omfattende Indsamlinger. Dette Materiale bearbejdede han sammen med GRÖNWALL, og 1909 offentliggjorde de den vigtige Afhandling „En Fauna i Bornholms Lias“. Forfatterne viser, at man her — i „Myoconcha-Bænken“ — har med en Fauna at gøre, som er lidt yngre end den ved Kurremölla i Skaane fundne. I de følgende Aar fortsatte MALLING sine Undersøgelser baade Ø. og N. f. Rønne, helt op til Hasle, og han fandt marine, forsteningsførende Lag ikke alene i Hasle Sandstenen, men ogsaa i Leret fra en ny Teglværksgrav ved Rønne. Om Resultaterne af disse Undersøgelser gav han Meddelelser baade i Dansk geologisk Forening og i den palæontologiske Klub, hvoraf han ogsaa var et ivrigt og interesseret Medlem. Et af disse Foredrag, „De Jespersenske Buelag i Lias paa Bornholm“, er trykt i „Meddelelser fra Dansk geol. Forening“, og i samme Tidsskrift findes korte Referater af de andre. Sit sidste Foredrag her i Foreningen holdt MALLING d. 8. Novbr. 1920. Han var da naaet saa vidt, at han kunde give en samlet Oversigt over hele den bornholmske Rhæt-Lias og — vel med nogen Reservation — angive hver enkelt Aflejnings Plads i Lagserien. Da de Synspunkter, som MALLING fremsætter i denne Oversigt, er af meget betydelig Interesse og ikke saa lidt afvigende fra tidligere Tidens, og da de maa anses for det endelige Resultat af hans indgaaende og omhyggelige Arbejde, maa jeg have Lov til at dvæle lidt ved dem.

Som det ældste Led af Bornholms kulførende Dannelser anfører MALLING Leret ved Munkerup, som han — dog med nogen Tvivl — henfører til Keuper. Som det næste Led betragter han Ferskvandsaflejringerne ved Vellengsby, Robbedale og Nebbe Odde, som alle henføres til Rhæt. Derefter følger en Brakvandsdannelse med *Cardinia Follini* (Lias α) fra Galgeløkken ved Rønne. Lidt yngre (Lias β) er visse Ferskvandsaflejringer (Ler og Sand med Kullag), som findes Øst for Rønne (Kielbergs Lergrav, Pythuset m. fl. St.). Nu følger alle de kendte marine Aflejringer med Hasle Sandstenen som det ældste og *Myoconcha*-Bænken ved Stampen

som det yngste Led; de henregnes alle til Mellemste Lias (Lias γ). Til det yngste Afsnit af Mellemste Lias (Lias δ) samt til Øverste Lias og Dogger henregnes de kulførende Dannelser ved Onsbæk, Levka, Sorthat og Bagaa, medens Leret ved Holsterhus indeholder en Flora af et noget yngre Præg og derfor nærmest maa høre til Malm. Adskilt fra disse Juradannelser ved en Lakune kommer saa Ferskvandsaflejringerne i Rønne Lervarefabriks gamle Grav og ved Ellebygaard samt Sandstenen over Kaolinen ved Buskegaard og Rabekkegaard. Faunaen i disse Lag karakteriseres navnlig ved *Unio Menkei*, *Cyrena*-Arter (*C. majuscula*, *solida*, *gibbosa* o. s. v.) samt *Paludina fluviorum*. Disse Aflejringer henfører MALLING til Neokomet (Wealden). — Som De ser, er det lykkedes MALLING at indordne alle de Aflejringer, som hører til Bornholms kulførende Dannelser, i et overskueligt System. Maaske vil det vise sig, at et eller andet maa ændres i denne Oversigt, men vi har sikkert her et udmærket Grundlag for videre Undersøgelser.

Desværre naaede MALLING ikke at faa offentliggjort de Iagttagelser, der laa til Grund for denne Inddeling. Verdenskrigens Udbrud indvirkede i den Grad paa hans dybe Fædrelandssind, at Arbejdet gik i Staa for ham, og selv efter Krigens Slutning kom det ikke rigtig i Gang igen. Han kom dog jævnlig paa Museet og saa ogsaa ret hyppig til sine kære „Dyr“, men trods gentagne Paamindelser om, at vi jo begyndte at blive gamle og derfor ikke maatte opsætte paa-begyndte Arbejder alt for længe, lykkedes det dog ikke at faa MALLING til at fuldende Arbejdet; en medvirkende Grund hertil var dog ogsaa, at han stadig haabede at faa fremskaffet nyt Materiale.

Meget karakteristisk for MALLING som Geolog var den Samvittighedsfuldhed, hvormed han udførte sit Arbejde. Han var en utrættelig Indsamler og en omhyggelig og taalmodig Præparator. Ogsaa paa den videnskabelige Bearbejdelse af Materialet anvendte han megen Omhu, og i Tvivlstilfælde satte han sig i Forbindelse med Kolleger i Udlandet. Synd vilde det være, om ikke Resultaterne af dette store Arbejde selv efter MALLING'S Død skulde kunne komme Videnskaben

til gode; heldigvis kan jeg sige, at jeg kun nærer ringe Tvivl i saa Henseende.

For en Fuldstændigheds Skyld maa jeg endnu nævne, at MALLING's geologiske Interesse ikke indskrænkede sig til den bornholmske Rhæt-Lias; herom vidner bl. a. de ret betydelige Samlinger af Forsteninger, som han i Tidernes Løb har skænket Mineralogisk Museum, navnlig fra Skovbakken ved Aalborg og fra Annetorp.

Som allerede nævnt blev MALLING 1902 Medlem af Dansk geologisk Forening. I April 1909 blev han valgt til Medlem af Foreningens Bestyrelse, og i næsten 18 Aar varetog han nu Posten som Kasserer, indtil han ved Generalforsamlingen for to Maaneder siden trak sig tilbage paa Grund af Sygdom. Han var som oftest til Stede ved Foreningens Møder og deltog ogsaa hyppig i Ekskursionerne, især naar disse gik til Skaane som f. Eks. den til Helsingborg-Eggen sidste Efteraar, da han endnu var rask og rørig. Han var ivrig efter et nøjere Samarbejde og Samkvem mellem de skandinaviske Geologer og var Medlem af de geologiske Foreninger i Lund, Oslo og Stockholm.

MALLING kunde glæde sig ved et godt Helbred og var bl. a., som det viste sig paa Ekskursionerne, en særdeles udholdende Fodgænger. Hans gode Humør og glade Latter var ofte til Opmuntring for hans Omgivelser. Men ganske kort Tid efter den vellykkede Ekskursion til Helsingborg satte Sygdommen — en pernicious Anæmi — ret pludselig og uventet ind, Kræfterne svandt hurtig, og d. 1. Marts om Aftenen indtraadte Døden ret brat efter kun faa Dages Sygeleje.

Her i Dansk geologisk Forening vil MALLING mindes som en dybt interesseret, omhyggelig og samvittighedsfuld Forsker og som et afholdt Medlem, og ikke ganske faa af os har ved hans Død mistet en trofast Ven.

Ære være hans Minde!

C. MALLING'S geologiske Arbejder:

1. C. MALLING og K. A. GRÖNWALL: En Fauna i Bornholms Lias. Med 2 Tav. — Medd. Dansk Geol. Forening Nr. 15 (Bd. 3.), S. 271—316. Kbhvn. 1909.
 2. C. MALLING: Om Hasle-Sandstenens Alder. Ref. af Foredrag. — Medd. D. G. F. Nr. 17 (Bd. 3), S. 629—31. Kbhvn. 1911.
 3. C. MALLING: De Jespersenske Buelag i Lias paa Bornholm. — Medd. D. G. F. Bd. 4, S. 265—70. Kbhvn. 1914.
 4. C. MALLING: Om den marine Lias og Wealden-Aflejringer paa Bornholm. — Medd. D. G. F. Bd. 5; Møder og Ekskursioner, S. 55—57. Kbhvn. 1920.
-